

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/L. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverieništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2.50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Ukinitev selitvenih stroškov ob razpisu.

Ker je učitelstvo domala edina stroka, ki dobiva svoja stalna mesta po razpisu, je vsebovala uredba o selitvenih stroških D. R. B. 96.000 tudi posebno določilo za učitelstvo, da mu pripadajo selitveni stroški ob razpisu.

S tem, da je vlada izdala tako določbo, je samo izjednačila pravice učitelstva z ostalim uradnim tistvom, ki nima razpisov in zategadelj dobi povrnjene selitvene stroške, ko se ga premesti v drug službeni kraj.

Nastal je že enkrat spor glede pravega tolmačenja te odredbe: če je smatrati prošnjo ob razpisu tudi za lastno prošnjo. Tedaj je Državno računovodstvo ministrstva financ izdalo tolmačenje: da službeno mesto dobljeno s prošnjo ob razpisu ni smatrati kot dobljeno po lastni prošnji, kajti **razpis je državna potreba** zato je tudi po razpisu dobljeno službo smatrati dobljeno **kot iz državne potrebe** in je upravičena povrnitev selitvenih stroškov.

Pri tem je tudi ostalo do uradniškega zakona in tudi po uradniškem zakonu še dolgo časa, dokler se niso pričele persekucije nad učitelstvom in ni bilo v Sloveniji do 80 učiteljev premeščanih po zloglasnem členu 71. Sprva je bilo vse dobro, ker je bil za premeščanja »po službeni potrebi« potrebni kredit. Težje je bilo, ko je ta kredit jel pohlajati a so gospodje »politiki« hoteli nadaljevati svoja premeščanja in persekucije.

Tedaj so se spomnili na fonde za selitvene stroške ob razpisu, ukinili so selitvene stroške ob razpisu, da so še nadalje lahko premeščali učitelstvo **Tako je prišlo učitelstvo v Sloveniji ob selitvene stroške pri razpisu, dasi je iste še naprej prejemalo učitelstvo v Srbiji, na Hrvaškem itd.**

Učitelstvo v Sloveniji je bilo prvo, ki je izgubilo selitvene stroške pri prošnji na razpis in to zaradi uporabe kreditov za nasilna premeščanja. Tedaj so se gospodje spomnili šele na činovniški

zakon, da govori o selitvi po lastni prošnji in so pričeli tako tolmačiti zopet tudi po razpisu dobljena službena mesta.

Ministrstvo prosvete je v nekaterih konkretnih slučajih na rekurz priznalo selitvene stroške ob razpisu in imati je bilo, da pride učitelstvo vendar do svojih pravic.

Toda sedaj so se pričele persekucije nad učitelstvom na Hrvaškem in tudi tam se je zgodilo isto, kakor prej v Sloveniji. Zmanikalo je kreditov za »službena premeščanja« in g. minister je posegel po kreditih za nameščanja ob razpisu.

Ker na je bilo vse to le na šibkih nogah in bi se dala izpodbiti ukinitev selitvenih stroškov ob razpisu s pritožbo na Državno Svet, je dal g. minister tei ukinitev zakonito podlago s tem, da je spravil to v člen 90. budžetnega finančnega zakona, ki se glasi sledeče: »Vključ čl. 33. odst. b (uredbe D. R. br. 96.000) z dne 30. septembra 1920 kakor tudi poznejšim izpremembam in dopolnitvam se mora smatrati premestitev učiteljev in učiteljic na podstavi razpisnega natečaja (konkurza) za premestitev na prošnjo, ker se tudi izvrši na podstavi prošnje. Za selitev po taki premestitvi ne pripadajo učiteljem (učiteljicam) dotni in vojni stroški iz državne blagaine.«

Tako je do šolskega zakona ali vsaj do prihodnjega finančnega zakona započeta borba učitelstva za povrnitev selitvenih stroškov ob razpisu, niso pa povedali gospodje, če bodo dobili selitvene stroške povrnjene oni, ki so se selili po razpisu pred tem zakonitim tolmačenjem in ki bi dobili selitvene stroške povrnjene, če bi se denar ne porabil za selitev učitelstva pri preganjanjih »iz službene potrebe«

O mednarodni učiteljski organizaciji in njeni šoli.

Morda je med nami marsikak tovariš ki bi se rad pridružil svetovnemu pokretu učiteljstva.

Kokali Marijana v »Uč. Tov.« 25. marca 1926.

Te besede so me nagnile, da napišem članek v informacijo. Ideja o med-

narodni učiteljski organizaciji in šoli nosi v sebi starost decenija. Korenine tega gibanja je iskati v predvojni dobi in to v Parizu, kjer je sedež tkzv. internacionalne prosvete.

Organizacija si je postavila za cilj zaščito šole, dece ter učitelja in že leta 1911. je bilo na mednarodnem učiteljskem

ne vidilo ugašajočega solca, ki se odseva iz kmetijskih src! Vi preroki, ki hodite navduševati kmeta — preden izpregovorite, pogledajte sebi v dušo: ali sproštujete in ljubite kmetijskega človeka, njegovo življenje in njegovo delo? Vi godrnjači, ki vam je delavnik predolg in se goljufivo bratite s kmetom pri čaši »vinca vincaca« proč od kmeta! Proč, poslanci brez ljubezni: ne pohištujte, ne ubijajte!

Če se poznaš v sebi gorkoto in zdravje slovenske krvi, se ti nehote vsiljuje vrašanje: kaj se godi z našimi slovenskimi sinovi in dekleti, ki jih je rodila kmetijska mati pa v mestnih šolah pozabijo na mogočno prijateljstvo kmetijske grude? Kaj nam manika, da tako redko vstane iz nas domotožje in ljubeči spomin kmetijskega življenja?

Prelistaj našo čitanke za osnovne šole: vse polno lepih stvari naideš v njih, a najmanj je v teh knjigah tiste besede, ki je naši mladini najbolj potrebna besede, ki naj bi razvnela in utrievala ljubezen do kmetijske domačije.

Te čitanke, namenjene največ kmetiskim otrokom, so pisane tako kakor da se bodo mladi ljudje, ko dorastejo, z vsem

kongresu v Parizu zastopanih 24 držav. Tedaj se je izreklo učitelstvo za občno humano šolo v službi človeštva.

Svetovna vojna je v resnici pokazala potrebo take šole. Po njihovem programu je ekstremni nacionalizem zapreka za osnovanje splošne univerzalne zveze osnovnošolskih intelektualcev. Vendar da je učitelj zrel za to, mora biti prvenstveno naroden, kajti kako naj spoštuje tujo nacijo, ako ne ljubi svoje. Za največjo nučnost smatra mednarodna učiteljska organizacija preobrazitev sodobne šole v univerzalno, svetovno šolo, ki naj vzgoji iz deteta človeka, a ne sužnja in žival.

Razmah tega mednarodnega stanovskošolskega gibanja je prepredila svetovna vojna, a kolj do sklenitvi miru se je leta 1921. zbralo 200 učiteljev v Calaisu in zahtevalo naj se šolstvo in vzgoja postavita na mednarodno podlago. Za isto smer se je izrazilo 300 učiteljev naslednjega leta v Montreuxu.

Nekatere države so že uvedle nekak internacionalizem v svoje šole. Ker se ta odraža v glavnem v antimilitarizmu: naj omenim tu kot zastopnico tkzv. mednarodne šole Dansko. V danskih šolah se širi pacifizem. Propagira se le ono, kar je za svetovno občnost dobro, lepo in humano. V švedskih in norveških šolah vlada slični duh. Celo Nemčija se po nekod ogreva za to idejo vendar njen pacifizem je nekako odeven z globokim patriotizmom. Sem bi navedel tudi militaristično Japonsko, ki propoveduje v svojih šolah pacifizem, ki pa je v službi domovine, torej velika kontradiktornost. Razen Danske se je tej ideji še najbolj približala Rusija, ki je borbeno zrodovino popolnoma izgnala iz šole in jo nadomestila z nekako kulturno-komunistično historijo. Tudi Amerika se že ogreva za slične mednarodnošolske ideje. Kot dokaz univerzalne pravičnosti naj omenim solidarnost mednarodne učiteljske zveze s kitajskimi študenti, ki vodijo borbo proti evropskim in ameriškim kapitalistom radi eksploatacije kitajske dece, kajti internacionala učiteljev se bori za pravico enega svetovnega deteta proti svetovnim kapitalističnim eksploatacijskim: eno dete z enakopravnostjo po celem svetu.

Prošlega leta so se internacionalni intelektualci zbrali v Heidelbergu, kjer je bilo zastopanih 30 držav iz celega sveta. Samo Angleška in Škotska sta poslali 120 zastopnikov (Več glej članek A. Osterca v »Popotniku«). Še impozantnejši je bil kongres istega leta na Angleškem, v Edinburgu, kjer se je zbralo 1500 učiteljev na poziv »Svetovne Zveze Vzgojnih organizacij« (World

drugim prej pečali nego z obdelovanjem zemlje. Poslušaj profesorje po srednjih šolah: vse znaio a desetkrat premalo poznajo zdravje, ki vabi in kliče sred žitnega polja, in srečo tak tiho gorečo, ki se smeje in greje iz domačih vrtov.

In na učiteljskih kjer se vzgaja učiteljski naraščaj v prvi vrsti za delo med narodom: vse drugo se zd' holi važno in neobhodno potrebno, a o kmetijstvu in vrtnarstvu pa lahko predava bodočim učiteljem kmetijskega ljudstva tudi vsak profesor, ki nima niti veselja niti pravega razumevanja za zemljedeljsko stroko.

Čez 60% Slovencev se neča s poljedelstvom in 20% slovenske zemlje leži v niyah in vrtovih. A na naših šolah mislijo nekateri, da je popolnoma dovolj, če se to dejstvo jemlje v poštev in omenja le mimogrede pri zemljepisju.

Povejmo na glas: na večini naših učnih zavodov očito manika eden najvažnejših vzgojevalnih elementov pri izobrazbi mladine, manika živa sila kmetijskega in vrtnarskega duha. Ali naj uči ljubezni in navdušenja tisti, ki ima sam brazno srce? Ni še dovolj, če se otrokom pokažejo le slike iz konfereje, sadjarstva itd. in če se

Federation of Education Associations), ki je razpravljal v glavnem o dveh problemih: o ljubezni do domovine in o ljubezni do človeštva.

Da se upozna kakšen duh vlada v mednarodni učiteljski zvezi, naj navedem nekaj stavkov iz govora pisatelja velikana Anatola France, velikega simpatizera internacionalno mislečega francoskega učitelstva. »Učitelj mora obuditi v detetu ljubezen do miru in niegojih rezultatov a mržnjo do vojne. On naj odstrani iz mladega srca vse, kar vpliva in obuja mržnjo do tuierodca, kakor tudi ono, kar vpliva na sovraštvo do večerašnjega sovraga. Ne zato, ker moramo biti usmiljeni in dobreza srca napram zločincem in krivcem, temveč zato, ker vsak akt mržnje doprinese domovini in človeštvu več žrtev nego krivcev, ker ne smemo biti sledo orodje hudobnih za nedolžne generacije: ker imajo narodi drug drugemu mnogo da si spregledajo in oprostje. Učitelj mora sovražiti onega, ki ponižuje človeka v red živalstva, ščujoč ga, da napade vsakega kakor stekel pes, ki mu ni brat po jeziku in rodu. Učitelj naj vzgoji deco tako da bo gojilo mržnjo do mržnje.«

Naiveč pristašev mednarodne učiteljske organizacije in šole ima Francoska. Vsakega leta se sestajajo in posvetujejo. Glavne direktive tega gibanja sestojie v spoštovanju in ljubezni domovine s trditvijo, da pravi patriotizem ni nezložljiv z organizacijo internacionalnega prava, v spoštovanju rodbine, njenih pravic in vsega kar je potrebno za njen obstoi in razvoj, v spoštovanju moralnih vrednot, v mržnji do anarhije individualnega in tiranije kolektivnega egoizma, v priznavanju moralnih zakonov ki propagirajo človeško etično moč, v priznavanju božjih zakonov, brez katerih se ne more človeštvo in posameznik normalno razvijati, v propagiranju ljubavi do dela in še posebno poima dolžnosti kar znači, da so pravice enih dolžnosti drugih.

V Švici je več ustanov, ki propagirajo za mednarodno duhovno združitev učitelstva, med katerimi je naiznamenitejši »Institut Jean Jaques Rousseau« v Ženevi. Tudi Italija je bila nekoliko oduševljena za to idejo, a Mussolinij je kmalu napravil konec temu pokretu. Na Bolgarskem je skoro vse učitelstvo pacifistično in navdušeno za mednarodnost šole. Seveda te ideje so v nasprotju z idejami tamošnje vlade. Zato ni čuda da je pod Cankovim režimom dala za te ideje trideseterica učiteljev svoja življenja.

Toliko o tej ideji. Oseбно ne verujem v uspeh tega pokreta. Naj zaplamti ponovno svetovni požar in pozabilo se bo na vse lepe ideje in besede. Še vsega

mladina na debelo poučuje le o »praktičnih« stvarih, marveč je treba mladini vcepiti predvsem tudi duha in ljubezni za življenje in delo na domači poljedeljski grudi. Naši ljudje bi se morali naučiti že v rani mladosti zlasti že v šoli, spoštovanja do kmetijskega dela. Že mlada srca meščanskih otrok bi morala ogreti vrtnarska ideja ter jih za vse življenje požlahtniti z vrtnarskim duhom.

Naravnost čudno je, kako malo pojmujejo nekateri življenje narave: sočustvovane z naravo im je popolnoma neznan srčna potreba. Ondam smo brali v ljublianskem časopisu, da je iz debel živih dreves do tivolskih nasadih izruval letos mestni vrtnarski nadzornik 310 žeblijev. Pa sem slišal, kako se je neki gospod začudil tej nofici: »No radi teh 310 žeblijev pa že ni vredno, da bi se človek razburjal!« Meni se zd' tako slaboznamie, da se naše občinstvo nad divjaškim vandalizmom, katerega sledove opazujemo skoraj povsod po naših javnih nasadih tako malo razburja.

(Dalje prih.)

LISTEK.

Inž. C. J.:

Naše podeželje, šola in učiteljstvo.

Marsikdaj sem se že prepričal, da je v našem kmetiskem ljudstvu mnogo več dobrih in lepih nagnien in dokaj več duševne moči in toplote nego bi mogel soditi po tistih nevernikih, ki s podeželja uhajajo v mesta. Pa se mi je ondan sam od sebe oglasil kmetijski fant z Gorenjskega ter mi z iskreno žalostjo niše, kako kruto in narobe je življenje marsikje po naši deželj in kako nam še manikajo zares pravi, verni in goreči prijatelji kmetijskega ljudstva.

Kar bi se moralo javno povedati, se z vzgledom prezira in zasmehuje, in kar bi se moralo ohraniti in živeti med nami vse večne čase, plašno umira v samotji.

Kaj nam pomagajo razne »prosvetne« organizacije, ki se hodijo solnčiti na kmetiska brda in poljane na burkato in love vetrove po kmetijskih oštarijah, a

Naročnike za 9. in 10. štev. Zvončka nam javite zanesljivo do 20. t. m.

našega učiteljstva ne moremo zbrati pod eno streho, kamoli učiteljstvo vseh kontinentov. Zato mislim, da bodo te ideje ostale samo ideje in nikoli dejanja, ki bi rodila plodove.

H koncu se popolnoma solidarujem z g. A. Fakinom, ki pravi, da moramo misliti na to, kako naj se združimo vsi

prosvetni delavci, od najnižje do najvišje organizirane šole v eno močno stanovsko organizacijo.

Na to delo se moramo podati, a misel na mednarodno učiteljsko organizacijo moramo popolnoma opustiti vsaj za enkrat če ne za vedno.

Molislav Rudež.

Poziv vsem okrajnim učiteljskim društvom!

Po sklepu seje ožjega sosveta z dne 8. maja 1926 se vrši letošnja pokrajinska skupščina v zmislu čl. 18. pravil UJU, dne 17. in 18. julija v Celju. Pozivamo okrajna društva in posameznike, da prijavijo teme in referente, ki bodo poročali na skupščini.

Naslove z navedbo referentov je poslati najkasneje do 31. maja t. l. poverjeništvu. Prijave referata pošljejo lahko tudi posamezni člani direktno poverjeništvu.

UJU poverjeništvu Ljubljana.

Anton Gnus,
poverjenik.

Josip Lapajne,
tajnik.

MIRKO VAUDA:

Proučimo vprašanja podeželskega šolstva in učiteljstva.

(Dalje.)

Od pov. UJU Ljubljana (kulturno-pedagoškega odseka) pričakujemo, da razmotriva o proučevalni akciji glede podeželskega šolstva in učiteljstva, da isto morda v svojem delokrogu organizira, da se sprejme morda že v vzpored letošnje pokrajinske skupščine kak referat o tej temi, da morda sestavi kako vprašalno polo, ki bi mnogo doprinesla k raziasnitvi in poglobitvi tega problema.

Pri proučevanju tega predmeta se nam razkriva obširno delovno polje, zato si bo treba mnogo teh vprašanih detailirati. Poglavitna poglavja bi n. pr. bila: Posebnost podeželskega otroka, učinkovanje splošne pedagoške na delo podeželske šole, posebni pogoji podeželsko-šolskega dela, podeželski učitelji z ozirom na svojo predizobrazbo in nadaljnjo izobrazbo, z ozirom na svoje gospodarske in pravne potrebe, posamezni učni predmeti na podeželski šoli itd. V glavnem bi ta poglavja razdelili n. pr. v tri skupine: 1. zunanji, 2. notranji ustroj podeželske šole, 3. podeželsko učiteljstvo. Kot posebno nujna poglavja bi bilo treba obravnavati: delovni princip

in celokupni pouk na podeželski šoli — učila in učna sredstva — rakotvorni pouk na podeželski šoli — posebnosti podeželsko-šolske metodike — število, razdelitev in načrt učnih ur, telesna vzgoja, učne ure za podeželske šole itd.

Da čimprej udeistvimo to velikopotezno proučevalno akcijo, oziroma ji postavimo vsaj temeljni kamen, prosim, da glasujete za sledeče predloge:

1. Pov. UJU kulturno-pedagoškemu odseku v Ljubljani: Pretežno število naših osnovnih šol tvorijo podeželske osnovne šole, pretežno število našega učiteljstva je podeželsko učiteljstvo. Te šole in to učiteljstvo pa ima mnogo zahtev in težkoč, ki se razlikujejo od onih v mestih in sploh večjih krajih. Podeželskemu šolstvu in učiteljstvu bo torej treba obrabati mnogo več pozornosti kot dosedaj. Zato predlagamo, da pov. UJU v Ljubljani v svojem območju organizira toli važno in ravno za našo izrazito agrarno državo toli potrebno akcijo proučevanja vprašani podeželskega šolstva in učiteljstva. Organizacija te proučevalne akcije bi n. pr. obsegala sledeče točke:

Svetovni mednarodni pomožni jezik Esperanto.

V 16. številki »Učit. Tov.« se g. J. Kovačič obregava ob Esperanto ter povzdiguje v deveta nebesa s pavovim perjem okrašeno imitacijo Esperanta — Ido.

Nimam namena povzdiguovati Esperanto, Esperanto je danes tako močan, da mu članek g. Kovačiča niti najmanj ne škoduje, pač na mu dela le dragoce-

no propagando. Kako smešna trditev: »Esno se nerazvit otrok in se tudi izraža do otroško! Vse kaj drugega je in Ido ali popravljeni — Esperanto... Kaj pa je Ido? Sami priznate: popravljeni Esperanto. Kako pa je popravljen? Naj mi bo dovoljeno navesti par deinstev naj činiejo čitatelji »Učit. Tov.« oba zvana, potem pa naj sami presodijo vso stvar.

LISTEK.

VACLAV DRŽAJ:

Cankar in mi.

(Dalje.)

Da imeli smo tudi »Vrhu gore hrast«, a kakova je bila njega cena nekda, kakova je danes?

Čemu, odkod vsa ta imena? Kje je našel Cankar vso to golazen? V naših vrstah jo je nabral. Čestokrat je premeril tužno dolino šentflorianjsko in opazoval vso gnusobo. In hudo mu je bilo v srcu. To hudo je rodilo »Hlapce«. In podaril jih je nam ne da bi se morda norčeval iz nas, ne! Samo zato nam jih je posvetil, da vidimo, kakšni smo, da se iz njih učimo, kakovi naj bodemo kako delati, da postanemo drugi.

Drugačne nas je hotel. In do pravici. Kako boš vzgajal, kaj boš vzgojil, če si v svoji duši slab, če si brez lastne volje, če se zanemariš ko prestopiš prag učiteljskega, ki ti mi dalo več kot poznanje: »Če bi moral ždeti še par let med tistimi stenami, na bi vedel, da so oblikovali iz zdravo rojenega bitja ne-

stvor, ki bo narod zavaial, ga upropastil.« — Ali pa še tega spoznanja ne.

Še dalje je šel Cankar. Pravico do vzgajanja nam je odrekel zakaj zemlja, ki ga je živela, katero je ljubil nad vse, je bila za njega mrtvašnica, ki so jo zdali tuje rodci, narod pa, ki je bival v tej mrtvašnici, kateremu je posvetil vse sile do svoje smrti, je bil zani mrtvec, čigar smrti je bil kriv največ tisti, ki ga je »vzgajal« — torej mi... — Prav za to nam je odrekal pravico do vzgoje.

»Hlapci« so rodili v vrstah učiteljstva do Cankarja velik odpor. Po oštarijah se je kričalo: »Dal bi mu zausnico za ta nauk, če bi ga srečal — pisanca.«

Bolela nas je beseda hlapec!

Nič ni pomagalo, če si v zagovor Cankarja imenoval njegovega »Kačurja«. Molčati si moral, zakaj ljudje ljubijo neresnico bolj od resnice ker narod čeni krinko bolj od poštenega, veselega obraza.

Vsaka rana se zaceli. Časa je treba. Tudi spoznanje pride prej ali slej. In tako smo prišli tudi mi končno do spoznanja.

Bilo je v zadnjih dneh poginule Avstrije, tik pred onimi dnevi — dnevi

V drugi polovici preteklega stoletja se je vršilo pravo tekmovalstvo za ustvaritev nekega mednarodnega pomožnega jezika. Zgodovina nam priča preko 100 takih več ali manj uspešnih poizkusov. Najbolj so se obnesli: Romanal, Volapük, Ro-ro, Europal, Mendial, Latno sino flexione, Novi latin itd. Vse te in slšne pojave pa je popolnoma nadkrilil geniialni od vsega sveta priznani umotvor Esperanto. Ustvarjen je po dr. Ludoviku Lazarju Zamenhofu, rodom Poliaku, roj. v Bjelostoku leta 1859, sinu navadnega na deželo obsojenega učitelja. Javno, da je Slovan vdihnil svojemu delu, kateremu je posvetil vse svoje življenje, tudi slovansko dušo, Esperanto ima 28 črk. Postavil je strešice na c, s, g, h, i, ki se izgovarjajo potem č, š, dž, h in ž. Slovnicca obsega 16 pravil ter ne pozna nika-ke izjeme. Kakor sklanjaš en samostalnik, tako sklanjaš vse ostale, kakor en pridevnik, kakor en glagol, tako vse ostalo.

Zamenhofov pokret z namenom združiti vse ljudi v veliko družino s pomočjo enostavnega in lahkega jezika, si je takoj v začetku (leta 1887.) pridobil preko 300.000 somišljenikov.

Med tem pa so nevoščljivci vedno glasneje zahtevali popravo Esperanta, zahtevali so naj se uvede mesto č, ch, š, sh, češ da si težko nabavi vsaka tiskarna potrebne — nove črke!!! Zahtevali so tudi uvedbo latinskih črk: v, x, q ter germ w. Javno je da je dr. Zamenhof vse slšne predloge odklonil. Ni res, da so založniki esperantskih knjig vplivali na Zamenhafa, da naj ne izpreminja Esperanta. Na idealista kot je bil dr. Zamenhof, ki je žrtvoval za idejo ne samo »par let dela« temveč vse svoje življenje in premoženje ter je umrl leta 1916, vsled strašne svetovne morije popolnoma srt — s težko srčno napako, pač niso mogli vplivati ljudje iskajoči v pokretu svoj dobicek.

Leta 1907 v jeseni se je vršil v Parizu kongres »Delegacije za uvedbo enega mednarodnega jezika«. V 19 sejah, trajajočih po 3 ure je kongres v princ-

pu priznal Esperanto za edini najboljši mednarodni pomožni jezik. Zonet pa so bili stavljani predlogi, naj se v Esperantu korigirajo črke ter uvede neoblativni akuzativ ter potlačijo sklanja adjektiva, češ Čehom je lahko to rabiti, nam (Romanom in Anglosasom) pa je izredno težko. Javno, da zopet ni niti esp. jezikovni odbor niti dr. Zamenhof privolil v kako izdremembo v tem smislu. Tedaj so nasprotniki slovanstva predložili kongresu popravljeni Esperanto, ki ga je kongres sprejel, povdariam Esperanto, kaiti Ido je dobil ime šele leta 1909., torej dve leti po tem kongresu.

Novotarija pa je naletela na največji odpor ravno pri narodih, katerih zastopniki so zahtevali popravljeni Esperanto. Bliskovito se je širil Esperanto po celem svetu. Esperantistov se čeni danes na preko 50 milijonov, 10 največjih radio oddajnih postaj oddaja stalno esp. kurze. Tudi po otroško se izraža Esperanto, kaiti govore ga tisoč otrok, si dopisujejo s šolarji drugih naci in držav itd. V Sloveniji imamo izvrstne esperantske klube in društva tako v Mariboru Ljubljani, Celju, Logatcu, Vrhniki, Rakeku, Jesenicah, Selcah nad Škofjo Loko, Preznačlino ie, da je ustanovitelj esp. kluba v Logatcu znal najprej Ido, toda takoj ko se je naučil Esperanto ter imel priliko spoznati interno sveto idejo Esperanta, je postal naš najboljši esperantist!!!

Kljub svojim 50 milijonom somišljenikov stoji Esperanto pred pohodom, mlad, prožen, zdrav, da zavzame popolnoma celi svet do zadnje vrske vasice. Jaz pa sem ponosen da sem mogel izgovoriti za Esperanto par besed ter klicem:

Živela večna ideja Esperanto! Naj se ta tisoč slovenskih esperantistov po dvajsetori! Naročite tudi Vi popolno esperantsko slovnico skupno s člankom in besednjakom!

Ni ne timas, ni estas pretai nor batalo!

Otmav Avsec, tajnik esperantskega kluba v Ljubljani.

Iz seje ožjega sosveta eksekutive in Pov. UJU Ljubljana.

IZ SEJE OŽJEGA SOSVETA UJU — POVERJENIŠTVO LJUBLJANA DNE 8. MAJA 1926.

Vsem okrajnim učiteljskim društvom in članstvu javljam sledeče sklepe:

1. Pokrajinska skupščina se vrši v Celju 17. in 18. julija 1926. Dnevni red objavimo posebej.

2. Delegati onih društev ki niso poravnala članarine za prvo polletje do 30. junja t. l. nimajo pravice glasovati na skupščini. (Čl. 29., točka 4. pravil UJU)

3. Legitimacije delegatom za pokrajinsko skupščino razpošlje poverjeništvu takoj po 1. juliju predsednikom okrajnih učiteljskih društev. Brez legitimacije se nobeden delegat ne bo pripustil k volitvi. Društva naj takoj prijavijo delegate in namestnike poverjeništvu.

4. Sklepanje o ponovni reviziji poverjeništvu in listov se preloži do prihodnje seje, ko poda blagajnik ožjemu sosvetu pismeno poročilo kot komentar o računih in bilanci k revizijskemu zapisniku. To se mora zgoditi do 1. junija 1926. Poročilo razpošljemo nato članom

ožjega sosveta, da ga prouče in ponovno sklepa o njem na seji, ki se vrši 12. junija 1926.

5. Uredil in izpopolnil so se posamezni odseki poverjeništvu.

6. Slomškova zveza želi z našim poverjeništvom stikov v svrhu ustanovitve samo stanovske organizacije. Sklene se soglasno prepustiti zadevo bodočemu ožjemu sosvetu, ki bo podal lahko definitivne odločbe.

7. Pozivu »Zveze duševnih delavcev« v Ljubljani se odzovemo.

8. Izvršni odbor UJU v Beogradu obvestimo brzojavno, da ni prejel 17 uradnikov prosvetnega oddelka v Ljubljani in Mariboru prvega maja svoje plače, s prošnjo za takojšnje intervencijo na merodajnih mestih. Posreduje naj tudi, da se sreskim šolskim nadzornikom ponovno priznaio doklade in potni navšal.

9. Preko izvršnega odbora UJU v Beogradu pošlemo vlogo na ministrstvo prosvete, naj ukine odredbo prosvetnih inšpektorjev, ljubljanske in mariborske oblasti ki omejuje sreskim šolskim nad-

sledil gromovit aplavz. Iz predsedstva je hvala Bogu, že preje bila izneta vlsoka pesem: »Cenjeni tovariši! Cenjene tovarišice! Razidimo se, ker protestno zborovanje ni dovoljeno.«

In nato?

Na to — vse tiho je bilo.

In za to tišino?

Tišini je sledil prevrat in postali smo čez noč Jugosloveni: iz vernih Avstrijcev, verni Jugosloveni! Ponreje smo z vso vnmemo vzgajali Avstrijce, danes pa z isto vnmemo Jugoslovene.

Marsikdo bo dejal: »Sem jaz, si ti, smo vsi.« Več ali manj — da!

Pa so bili tudi taki, ki so bili redkobesedni za poveljanie gnusobe, ki so le malomarno govorili o sliki in kazali sliko »Cesar moli«. In so bili tudi taki, ki so učencem, ko so govorili o Masaryku — na opombo učenca: »Gospod učitelj, lani ste pa hvalili in noveličavali cesarja Karla« — odgovorili s solzami v očeh: »Učenci, takrat sem lažal.«

In kako je danes — danes do sedmih letih?

(Dalje prihodnjč.)

»revolucije« kot imenujem mi prehodno dobo: Avstrija — praznota — Jugoslavija. V »Mestnem domu« se je zbralo kranjsko in štajersko učiteljstvo, z namenom da javno izrazi svoje zahteve. Tudi naš veliki učitelj, pokojni Ivan Cankar je prihitel med nas. Dasi že močno bolan, je hotel še govoriti. Pričakoval sem, da ga voditelji naroda izterajo iz dvorane (vsaj tisti, ki so kričali po oštarijah), in se tako maščujejo za vortret, ki ga je izdelal brez njihovega naročila. Pa se ni zgodilo. Molčalo je vse, s povešeno glavo so stali ko se spregovoril:

»Odpriate vrata, odpriate okna in zakličite im, vašim gospodarjem, zakričite, da vas sliši Dunaj: Hlapci smo, dajte nam vsaj toliko, kolikor gre hlapcu!«
»In ve, matere: Povejte jim, da vaše izkušene prsi ne morejo več doiti dece: da moj narod umira, to jim povejte!«
»Kruha zahtevajte — kruha vam naj dadó!«

In kot običajno — tako visoko smo se res povzpeli: niezovim besedam je